

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az Albrechtné dr.Fejes Ibolya ügyvéd által képviselt lakos felperesnek a dr.Engert Christian ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál 19.P.85.040/2007. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Fővárosi Bíróság 61.Pf.632.024/2010/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről 79. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. évi május hó 25. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 19.P.85.040/2007/70. számú ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 200.000 (Kettőszázezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, és 120.000 (Egyszázhuszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg a le nem rótt illetékeket és az előlegezett szakértői költségeket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes 2005. október 28-án, 17 éves korában iskolába menet a kora reggeli órákban gyalogosan közlekedve balesetet szenvedett, amikor elütötte őt S.B. az általa vezetett személygépkocsival. A felperes többszörös csonttörést szenvedett és a balesettel okozati összefüggésben a munkaképessége 25%-ban csökkent. S.B. ellen büntetőeljárás indult. A büntető bíróság jogerős ítéletével megállapította a bűnösségét közúti baleset gondatlan okozásának vétségében.

A balesetet okozó gépkocsi kötelező felelősségbiztosítója a Biztosító volt, de mire ez kiderült, a MBSZ már bizonyos összegeket kifizetett a felperesnek.

A felperes a keresetét az E-vel szemben indította 2007. január 4-én, majd 2008. július 28-án kiterjesztette a keresetét S.B. II.r. alperesre és egyetemlegesen kérte a biztosító és a károkozó kötelezését a vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítésére. A per tartama alatt, 2008. december 1-jén a Biztosítóval a felperes egyezséget kötött, amelynek alapján a biztosító 2.000.000 forintot kifizetett a részére. A felperes erre tekintettel a Biztosítóval szemben a keresetétől elállott, a bíróság közöttük a pert megszüntette. A továbbiakban a per a felperes és a károkozó S.B.

között folytatódott.

Az alperes elsődlegesen a kereset elutasítását kérte és arra hivatkozott, hogy a Biztosító a felperessel kötött egyezségben a vagyoni és nem vagyoni kárait véglegesen rendezte, az egyezség reá is kihatott, ezért a felperesnek további kárigénye vele szemben sem lehet. Másodlagosan a felperes közrehatására hivatkozással kármegosztás alkalmazását kérte 70-30%-os arányban, és az érvényesített károk közül a nem vagyoni kárigényt nem ismerte el, a vagyoni károk közül pedig egyeseket vitatott, további követeléseket elismert.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest különféle címeken összesen 614.511 forint vagyoni kártérítés és kamatai, valamint 2010. január 1-jétől havi 10.770 forint járadék megfizetésére. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet. Indokolásának lényege szerint a felperes szabadon dönthetett arról, hogy a károkozóval, vagy közvetlenül a biztosítójával szemben érvényesíti a követelését, de dönthetett úgy is, hogy mindkettőjükkal szemben érvényesíti az igényét és az egyetemleges marasztalásukat kéri. A felperes ez utóbbi lehetőség mellett döntött, és nem volt akadálya annak, hogy csak az egyikőjükkel kössön egyezséget. Az egyezségben a Biztosító és a felperes a felelősségbiztosítási kárigényről állapodtak meg, kifejezetten egy kárszámba hivatkozással megjelölt káresemény tekintetében rendezték a közöttük fennálló vitás kérdéseket. Abban állapodtak meg, hogy egymással szemben további igényt nem támasztanak, de arról nem, hogy a felperesnek további igénye mással szemben ne lehetne. A nyilatkozat a felperes részéről joglemondást tartalmaz, de az kiterjesztően nem értelmezhető, mégpedig úgy, hogy a felperes ezzel az egyezséggel a károkozóval szembeni kárigényéről is lemondott volna. Az egyezség ellenére a felperes a további kárigényét a károkozó alperessel szemben érvényesíthette, de a biztosító és a károkozó egyetemlegességére figyelemmel köteles beszámítani a kártérítési követelésébe a biztosító által megfizetett összegeket. A bizonyítékok - közöttük a büntetőügy iratai - alapján az elsőfokú bíróság a felperes közrehatását nem állapította meg, így kármegosztás alkalmazására nem látott alapot. A vagyoni károkról és a több jogcímen megítélt járadékról a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése alapján döntött. A felperes nem vagyoni kárigényét azonban elutasította, mert az őt ért nem vagyoni hátrány ellensúlyozására a Biztosító által peren kívül kifizetett 2.000.000 forintot erre megfelelőnek tartotta.

A másodfokú bíróság részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és az alperes által fizetendő kártérítés összegét 1.481.136 forintra felemelte, a 2010. január 1-jétől fizetendő járadék összegét pedig havi 8.000 forintra leszállította. Azzal egyetértett a másodfokú bíróság, hogy a felperes választása szerint

mind a felelősségbiztosítóval, mind a károkozóval szemben érvényesíthette a követelését, akár együttes perlésükkel, egyetemleges kötelezés formájában. A károkozó biztosítottat ugyanis a felelősségbiztosítási szerződés megléte nem mentesíti a Ptk. 345. §-ának (1) bekezdése szerint fennálló kártérítési felelősség alól. A biztosító és a károkozó is a teljes tartozásért felel, a károkozó tartozását azonban csökkentette a biztosító peren kívüli teljesítése annak összegével, amit a felperes a követelésébe be is számított. A fennmaradó kártérítésről azonban az egyezség szövegezéséből kitűnően a felperes csak a biztosítóval szemben mondott le, a köztük levő egyezség - amely egyébként nem a Pp. 148. §-ában megfogalmazott perbeli, hanem a per tartama alatt, de peren kívül kötött egyezség volt - a biztosítottra nem hatott ki, hiszen ő a megállapodásban félként nem vett részt.

Kármegosztás alkalmazására a másodfokú bíróság sem látott alapot, és a megítélt vagyoni károk közül csupán a ház körüli és a mezőgazdasági munkák költsége iránt előterjesztett keresetet tartotta alaptalannak a jövőben fizetendő járadékkal együtt. Ennyiben leszállította az elsőfokú bíróság által megítélt összeget és a járadékot, az egyéb vagyoni károkról szóló ítéleti rendelkezést helyesnek tartotta. A nem vagyoni kártérítés körében azonban megváltoztatta az elsőfokú ítéletet és a felperesnek a Biztosító által kifizetett 2.000.000 forinton felül 1.000.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest a felperes életkorára és a fiatalon bekövetkezett 25%-os munkaképesség-csökkenésére tekintettel.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és elsődlegesen mindkét fokú ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását, harmadlagosan a jogerős ítélet megváltoztatásával a felperes további 1.000.000 forint nem vagyoni kárigényének az elutasítását kérte.

Az elsődleges kérelmét azzal indokolta, hogy a jogi szakirodalom és a jogszabály szövegének helyes értelmezése szerint a három pólusú jogviszony jellegéből adódóan a felelősségbiztosítónak és a károsultnak nincs egymással szemben önálló - a károkozótól és a káreseménytől független - jogviszonya, és az egyezség szövegéből is kitűnően a felperest megillető vagyoni és nem vagyoni károkat teljes körűen, minden jogcímre kiterjedően és véglegesen peren kívül rendezték. Az egyezség a felelősségbiztosítási jogviszony keretein belül, és annak az anyagi jogi hatásai tekintetében vizsgálendő. A biztosítónak az volt a kötelezettsége, hogy mentesítse őt a kár megfizetése alól.

A másodlagos kérelmét azzal indokolta, hogy a másodfokú bíróság ténymegállapítása a perben kirendelt szakértő véleménye és az orvosi iratok körében iratellenes, és jogszabályt sértett a bíróság, amikor a másik szakértő kirendelése iránti bizonyítási

indítványát nem teljesítette. Fenntartotta azt az álláspontját is, hogy a felperes a balesetben közrehatott és kármegosztást kellett volna alkalmazni.

A harmadlagos felülvizsgálati kérelme körében pedig előadta, hogy a felperest ért nem vagyoni hátrány nem áll arányban a bíróság által megállapított 3.000.000 forinttal, és a hátrány mértéke sem bizonyított.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. A jogi álláspontját fenntartotta és úgy ítélte meg, hogy az alperes által sem vitatott egyetemlegesség, az egyetemleges marasztalás lehetősége folytán az alperes nem mentesülhet annak a kárnak a megtérítése alól, amit a biztosító nem teljes mértékben elégített ki. A szakértői véleményt helyesnek tartotta, más orvosszakértő kirendelésére nem látott okot, és rámutatott arra, hogy a balesetben való közrehatása nem állapítható meg. Ebben a körben a bíróságok helyes döntést hoztak. A nem vagyoni kártérítés összegét sem tartotta túlzottnak, és a jogerős ítéletben foglaltakkal egyetértett.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

Az alperes a Biztosító E-vel a Ptk. 559. §-ában szabályozott felelősségbiztosítási szerződést kötött. A Ptk. 559. §-ának (1) bekezdése értelmében felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosított követelheti, hogy a biztosító a szerződésben megállapított mértékben mentesítse őt olyan kár megtérítése alól, amelyért jogszabály szerint köteles. A (2) bekezdés szerint a biztosító a megállapított kártérítési összeget csak a károsultnak fizetheti; a károsult azonban igényét közvetlenül a biztosító ellen nem érvényesítheti.

Az adott esetben olyan, gépjárművel okozott kárról van szó, amire a Ptk. 567. §-a (3) bekezdésének felhatalmazása alapján külön jogszabály - a gépjármű üzembentartójának kötelező felelősségbiztosításáról szóló 190/2004. (VI.8.) Korm. rendelet - született. Ennek 2. §-a (5) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy a biztosító a gépjármű üzemeltetése során okozott kárt az e rendeletben foglaltak szerint köteles megtéríteni, a 8. §-ának (1) bekezdése pedig arról szól, hogy a károsult a kártérítési igényét e rendelet alapján, a biztosítási szerződés keretei között a károkozó gépjármű üzemben tartójának e rendelet szerinti biztosítójával szemben közvetlenül is érvényesítheti. Ez a speciális rendelkezés a biztosító közvetlen perlésének a lehetőségét teremti meg, külön értelmezés kérdése azonban, hogy az érvényesíthetőségnél az „is” szócska csak ezt jelenti-e, a Ptk. 559. §-ától való eltéréssel -

ahol csak a károkozó perelhető - vagy azt, hogy az „is” felelősségbiztosítás esetén azt jelenti, hogy a károkozó is perelhető külön, de akár együtt is a biztosítóval, és mint az adott esetben egyetemleges kötelezettség kérésével.

Tekintettel arra, hogy a perben a felperesnek, az alperesnek, de az eljáró bíróságoknak is mindvégig egyező volt az álláspontja abban, hogy a károsult választása szerint érvényesíthette az igényét a biztosítóval és a károkozóval szemben is, sőt az egyetemleges marasztalásukat is kérhette, ezzel az értelmezési kérdéssel a Legfelsőbb Bíróság - a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következően - nem foglalkozhatott, és el kellett fogadnia azt a jogi álláspontot, hogy a felperes választása szerint érvényesíthette az igényét a biztosítóval, illetőleg az alperessel (károkozóval) szemben is, sőt az egyetemleges marasztalásukat is kérhette. A Legfelsőbb Bíróságnak a felek egyező előadásából kiindulva kellett értékelnie a peren kívül kötött egyezséget, vagyis a biztosító és a felperes szerződését.

Az egyezség tárgya a felperes balesetéből származó kárigénye volt, annak alapján, hogy a károkozó biztosítottnak volt kötelező gépjármű felelősségbiztosítása, amelynek kötelezettje a Biztosító. Az egyezség kiterjedt a perbeli káreseményből a felperest, mint károsultat megillető vagyoni és nem vagyoni károk teljes körű, minden jogcímre kiterjedő és végleges, peren kívüli rendezésére. Ennek alapján fizetett 2.000.000 forintot a biztosító és fogadta azt el a felperes. Az egyezségben azt is rögzítették, hogy e kárigénnyel kapcsolatban egymással szemben további igényt semmilyen jogcímen nem támasztanak. Ezt az egyezséget a szerződő felek a felelősségbiztosítás keretében kötötték, és az így, a felelősségbiztosítási jogviszony keretében értékelendő, annak az anyagi jogi következményének a levonásával. A kötelező felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosító azt fizette, amiért a biztosítottja felelős volt. A felelősségbiztosítás keretében önálló fizetési kötelezettsége a károkozó biztosítottnak nincs. Önálló felelőssége biztosítási szerződés hiányában lehetne, vagy ha van olyan kár, amelyért a biztosító a felelősségbiztosítási szerződés alapján nem köteles a helytállásra. Az adott esetben azonban volt biztosítási szerződés, annak alapján a biztosító a károsulttal kötött egyezség szerint fizetett, ezzel mentesítette a károkozót az általa okozott kár megtérítése alól, mégpedig úgy, hogy a károsult valamennyi kárának a megfizetését vállalta. A károsultnak tehát nincs olyan igénye, amiért a károkozó helytállási kötelezettsége fennállana, még akkor sem, ha a károkozó közvetlenül perelhető lenne.

Az egyezség szerint a biztosító azt fizette, amit a felelősségbiztosítási szerződés alapján fizetnie kellett ahhoz, hogy a felperes kára megtérüljön. Miután a kára megtérült, további igénye nem lehet. Olyan igénye pedig nem volt, amely a felelősségbiztosítás körén kívül esne és a károkozó önálló, végleges, és át nem hárítható felelősségén alapulna. A jogerős

ítélet ezzel ellentétes álláspontja téves, a jogerős ítélet pedig jogszabálysértő.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a jogszabályoknak megfelelő új határozattal a keresetet elutasította. Ehhez képest rendelkezett az első- és a másodfokú eljárásban felmerült perköltségről, valamint az állam által előlegezett szakértői díj térítéséről. A szakértői díjat, valamint a le nem rótt illetékeket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a 14. §-a alapján az állam viseli.

A felperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

Budapest, 2011. május 25.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő
HM